

การกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปสู่คำบ่งชี้ทางวจนปฏิบัติ
ศาสตร์ของคำว่า *เอา* ในภาษาไทย
**Grammaticalization of the Verb *ʔaw* into Pragmatic
Markers in Thai**

จิรัชย์ ทิรัญรัต

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่ทำให้คำกริยา *เอา* ในภาษาไทยพัฒนาจากคำกริยากลายเป็นคำบ่งชี้ทางวจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งในฐานะของคำบ่งชี้ทางวจนปฏิบัติศาสตร์นั้น คำว่า *เอา* ทำหน้าที่ในการเพิ่มมโนทัศน์ของ “การเลือก” เข้าไปสู่ความหมายโดยรวมของประโยค อีกทั้งยังทำหน้าที่ในระดับปริเฉทแสดงการตั้งผลัดในการสนทนามาสู่ตัวผู้พูดด้วยเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ *เอา* ในงานชิ้นนี้แบ่งออกเป็นสี่ขั้นตอนโดยอาศัยเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในด้านชนิดของคำ ตำแหน่งในประโยค และประเภทของความหมายของ *เอา* โดยในขั้นตอนที่หนึ่งนั้น คำว่า *เอา* มีสถานะเป็นคำกริยาปรากฏในตำแหน่งของคำกริยา และแสดงความหมายประจำคำหรือความหมายทางไวยากรณ์ ในขั้นตอนที่สองนั้น คำว่า *เอา* ยังคงสถานะของคำกริยาแต่เปลี่ยนไปปรากฏหลังภาคแสดงแทน ในส่วนของขั้นตอนที่สาม คำว่า *เอา* เปลี่ยนไปเป็นคำลงท้ายที่ปรากฏท้ายประโยคและแสดงความหมายทางวจนปฏิบัติศาสตร์ และใน

* บทความชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2548

ขั้นตอนสุดท้าย คำว่า *เอา* กลายเป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งปรากฏด้านหน้าของประโยค แทน กระบวนการทางปริชานที่มีบทบาทในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ คำว่า *เอา* ครั้งนี้ ได้แก่การอุปลักษณะและการนามนัย ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนจาก คำกริยาไปเป็นคำลงท้ายและดัชนีปริจเฉทตามลำดับ

คำสำคัญ: การกลายเป็นคำไวยากรณ์, คำกริยา *เอา*, คำบ่งชี้ทางวจนปฏิบัติศาสตร์, ความหมายทางวจนปฏิบัติศาสตร์คำลงท้าย, ดัชนีปริจเฉท

บทนำ

คำกริยาจำนวนมากไม่น้อยในภาษาไทยมีคุณสมบัติของคำหลายความหมาย (polysemy) โดยเฉพาะคำกริยาที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงถึงลักษณะของการกระทำทางกายภาพของร่างกายที่ชัดเจน เช่น คำกริยา *ให้ได้* หรือ *อยู่* เป็นต้น ซึ่งในภาษาหลายๆ ภาษาคำกริยาในกลุ่มนี้มักจะมีแนวโน้มที่จะผ่านกระบวนการของ “การกลายเป็นคำไวยากรณ์” (grammaticalization) และเปลี่ยนสถานะจาก “คำกริยา” กลายเป็น “คำทางไวยากรณ์” หรือ “คำไวยากรณ์” (grammatical word) ซึ่งทำหน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำอื่นๆ ในประโยคแทน อาจกล่าวได้ว่าคำกริยาในกลุ่มดังกล่าวนี้มักจะแสดงความหมายอยู่สองประเภทด้วยกัน อันได้แก่ความหมายประจำคำ (lexical meaning) และความหมายทางไวยากรณ์ (grammatical meaning) อาทิ กรณีของคำว่า *อยู่* ที่ผู้พูดสามารถใช้คำนี้ได้ทั้งในฐานะที่เป็นคำกริยา (*ผมอยู่บ้านเมื่อคืน*) หรือเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะ (*ผมกินข้าวอยู่*) เป็นต้น

หากพิจารณากรณีของคำว่า *เอา* ในภาษาไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าคำคำนี้โดยปกติจะปรากฏอยู่ในสถานะของคำกริยาเสียเป็นส่วนใหญ่ คำกริยา *เอา* มักจะปรากฏ

Grammaticalization of the Verb *ʔaw* into Pragmatic Markers in Thai

Author : **Jirat Hiranras**

Abstract :

This paper examines the development of the verb *ʔaw* in Thai from verb into pragmatic markers through the process of grammaticalization. As pragmatic markers, *ʔaw* functions by adding the concept of “choosing” into the whole meaning of a sentence, and also functions on a discourse level to give a turn to the speaker of the conversation. The grammaticalization path of *ʔaw* in this study is divided into four stages regarding the changes in word classes, positions in the sentence, and types of meaning. In the first stage, *ʔaw* is a verb which occurs in a verbal position expressing lexical and grammatical meaning. In the second stage, *ʔaw* is used in a post-predicated position but still functions as a verb. In the third stage, *ʔaw* becomes a sentence particle that occurs in a clause-final position and starts to change its type of meaning into pragmatic meaning. In the last stage, *ʔaw* is used as a discourse marker that occurs in front of a whole sentence. Two cognitive processes that play an important role in this grammaticalization path are metaphor and metonymy, which cause *ʔaw* to become a sentence particle and discourse marker respectively.

Keywords: grammaticalization, verb *ʔaw*, pragmatic marker, discourse marker